

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Bohuslava Hnízдила a soudců JUDr. Jiřího Pally a JUDr. Dagmar Nygrínové v právní věci žalobce: **J. B.**, zastoupeného Mgr. Ondřejem Mičaníkem, advokátem, se sídlem U Skleníku 1905/7, Ostrava, proti žalovanému: **Ministerstvo obrany**, se sídlem Tychonova 1, Praha 6, o přezkoumání rozhodnutí ministra obrany č. j. 370654/2006 - R - 7542 ze dne 23. 10. 2006, v řízení o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Městského soudu v Praze č. j. 9 Ca 178/2006 - 20 ze dne 30. 1. 2009,

takto:

- I. Kasační stížnost **se zamítá.**
- II. Žalovaný **je povinen** zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti ve výši 4800 Kč do patnácti dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám advokáta Mgr. Ondřeje Mičaníka.

Odůvodnění:

Ministr obrany rozhodnutím ze dne 23. 10. 2006, č. j. 370654/2006 - R - 7542, zamítl rozklad žalobce a potvrdil jím napadené rozhodnutí Ministerstva obrany ze dne 18. 9. 2006, č. j. 370654/2006 - 7542. Tímto rozhodnutím správní orgán prvního stupně podle § 8 odst. 2 zákona č. 255/1946 Sb., o příslušnících československé armády v zahraničí a o některých jiných účastnících národního boje za osvobození (dále jen „zákon č. 255/1946 Sb.“), nevydal osvědčení o účasti žalobce na národním boji za osvobození v kategorii československý politický vězeň od 29. dubna 1942 do 8. května 1945.

V rozhodnutí o odvolání vzal ministr obrany za prokázané, že žalobce společně se svými rodiči byli po odmítnutí přijetí německé státní příslušnosti v dubnu 1942 násilně odvezeni z místa svého bydliště na Těšínsku a pracovní nasazení v Německu v obci D. B., okres Ohlau. Pojem „otrocké práce“ je však z hlediska rozhodování o odškodnění takové práce podle ustálené praxe vyhrazen na vězně tehdejších koncentračních táborů. Také z judikatury Ústavního soudu a

obecných soudů vyplývá, že způsoby omezení osobní svobody demonstrativně uvedené v ustanovení § 2 odst. 1 bodu 5 zákona č. 255/1946 Sb. vyžadují zásadní zásah do osobní svobody, jež navíc musí souviset s výkonem zvláště nacistického režimu. Nacistickou perzekucí však byli na svých právech a svobodách do značné míry postiženi všichni obyvatelé okupovaných zemí. Proto osvědčení účastníka národního boje za osvobození v kategorii československý politický vězeň mohou získat jen občané, kteří byli nacistickou okupací postiženi nejvýraznějším způsobem. Žalobce sice nepochybně byl omezen na osobní svobodě a vystaven strádání, avšak povaha tohoto omezení nedosahovala intenzity srovnatelné s vězněním nebo internováním. Podle názoru odvolacího orgánu tedy nešlo o omezení osobní svobody potřebné pro přiznání statutu účastníka národního boje za osvobození.

Městský soud v Praze rozsudkem ze dne 30. 1. 2009, č. j. 9 Ca 178/2006 - 20, rozhodnutí ministra obrany zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení. V odůvodnění tohoto rozsudku vzal soud prvního stupně za prokázané i některé další skutečnosti vztahující se k rodině žalobce, z nichž učinil příslušné právní závěry. Konkrétně uvedl, že rodina žalobce byla zbavena veškerého majetku a deportována do místa nucených prací kvůli nepřijetí německého státního občanství, a proto se ze strany nacistického režimu jednalo o perzekuci z národnostních důvodů. Dále ode dne 29. 4. 1942, kdy deportace začala, byl žalobce zásadním způsobem omezen na osobní svobodě, neboť v místě nucených prací byl až do konce války pod dohledem německé policie, bydlel v bývalém chlévě, nemohl navštěvovat školu a nesměl se stýkat s místními občany. Navíc všichni členové rodiny žalobce byly vystaveny psychickému utrpení, které pramenilo z toho, že nevěděli, zda jsou navždy odsouzeni k nuceným pracím bez možnosti volného pohybu a bez nároku na odměnu, neboť za vykonanou práci obdrželi pouze stravu. Způsob, jakým byl žalobce v rozhodném období omezen na osobní svobodě, stejně jako důvod, kvůli němuž k takovému zásahu došlo, lze tedy podřadit pod znaky, jimiž je v ustanovení § 2 odst. 1 bodu 5 zákona č. 255/1946 Sb. definován pojem „československý politický vězeň“. Podle závěru soudu prvního stupně tedy správní orgány obou stupňů postupovaly v rozporu se zákonem, když požadované osvědčení o účasti žalobce na národním boji za osvobození odmítly vydat.

Proti tomuto rozsudku podal žalovaný (dále jen „stěžovatel“) v zákonem stanovené lhůtě kasační stížnost z důvodu tvrzené nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení, který je uveden v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“).

Žalovaný v kasační stížnosti namítl, že rozhodnutí ministra obrany není rozhodnutím ve smyslu § 65 s. ř. s., neboť osvědčení o účasti na národním boji za osvobození je sice formálně označeno jako rozhodnutí, avšak ve skutečnosti nezasahuje do subjektivních hmotně právních oprávnění nebo povinností a představuje tak jen formu činnosti orgánů veřejné moci, kterou se autoritativně a s příslušnou průkazní mocí dokládá určitá skutečnost. Toto osvědčení je navíc pouze jednou ze zákonných podmínek pro přiznání sociální dávky nebo přídatku k ní. K stejnému závěru ostatně dospěly také Městský soud v Praze ve věci vedené pod sp. zn. 10 Ca 245/2006 a Krajský soud v Ústí nad Labem ve věci vedené pod č. j. 15 Ca 12/2005 - 30. Žalobci tedy chyběla legitimace k podání žaloby ve správním soudnictví a ta tak měla být za použití ustanovení § 46 odst. 1 písm. d) s. ř. s. odmítnuta.

S ohledem na tyto skutečnosti žalovaný navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 30. 1. 2009, č. j. 9 Ca 178/2006 - 20, zrušil a žalobu proti rozhodnutí ministra obrany ze dne 23. 10. 2006, č. j. 370654/2006 - R - 7542, odmítl.

Žalobce ve svém vyjádření ke kasační stížnosti navrhl její zamítnutí. V tomto vyjádření uvedl, že rozhodnutí ministra obrany je způsobilé k přezkumu v rámci správního soudnictví a zakládá žalobní legitimaci osoby jím dotčené, neboť osvědčení o účasti na národním boji za osvobození v kategorii československý politický vězeň je rozhodnutím s přímými důsledky pro jeho subjektivní hmotně právní oprávnění. Ostatně v rozhodnutí o odvolání byl o možnosti podat žalobu ve správním soudnictví výslovně poučen. Navíc kasační stížnost není podle § 104 odst. 4 s. ř. s. přípustná, neboť ji žalovaný opírá jen o důvody, které neuplatnil v řízení před soudem, jehož rozhodnutí má být přezkoumáno, ač tak učinit mohl.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek soudu prvního stupně v souladu s ustanovením § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s., podle nichž byl vázán rozsahem a zmíněným jediným důvodem, který byl stěžovatelem v kasační stížnosti uplatněn. Přitom neshledal vady uvedené v ustanovení § 109 odst. 3 s. ř. s., k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti.

Stěžovatel skutečně ve vyjádření k žalobě ani v dalším průběhu řízení před soudem prvního stupně netvrdil, že osvědčení o účasti na národním boji za osvobození není rozhodnutím ve smyslu § 65 s. ř. s. a rozhodnutí ministra obrany je tak vyloučeno ze soudního přezkumu, přičemž kasační stížnost se opírá pouze o tento jediný důvod. Nicméně Nejvyšší správní soud ve svém rozsudku ze dne 2. 7. 2008, č. j. 1 Ans 5/2008 - 104, který je dostupný na www.nssoud.cz, dovedl, že „zákaz uvádět v řízení o kasační stížnosti nové právní důvody, které nebyly uplatněny v řízení před krajským soudem (§ 104 odst. 4 s. ř. s.), dopadá pouze na takového stěžovatele, který byl v řízení před krajským soudem žalobcem. Žalovaný správní orgán, který podává kasační stížnost, může argumentovat jakýmkoli právními důvody, a to bez ohledu na to, jakou procesní obranu uplatnil ve vyjádření k žalobě a zda takové vyjádření vůbec podal.“ S tímto judikátem se Nejvyšší správní soud ztotožňuje i v projednávané věci, v podrobnostech na něho odkazuje a činí závěr, že kasační stížnost není možné za použití ustanovení § 46 odst. 1 písm. d) a § 104 odst. 4 s. ř. s. odmítnout.

Také povahou osvědčení o účasti na národním boji za osvobození se již Nejvyšší správní soud v minulosti zabýval. Ve svém rozsudku ze dne 9. 4. 2009, č. j. 9 As 8/2009 - 75, který lze vyhledat na www.nssoud.cz, uvedl následující skutečnosti:

Osvědčení vydané podle zákona č. 255/1946 Sb. představuje legitimační doklad, který je vydán žadateli při splnění zákonem stanovených podmínek, tj. podání žádosti a doložení rozhodných skutečností, a na jeho základě je jím osvědčována skutečnost, že osoba, jíž je osvědčení vydáno, se účastnila některým ze zákonem předpokládaných způsobů na národním boji za osvobození. Zákonná úprava přitom předpokládá, že dané osvědčení obsahuje údaje o právech, k jejichž uplatnění je oprávněna osoba, jíž je osvědčení vydáno. Původně se jednalo o práva zejména podle § 3 a § 4 uvedeného zákona, avšak uvedená právní úprava již není aktuální, neboť byla časově omezena (viz § 22 odst. 2 zákona č. 255/1946 Sb., dle kterého „ustanovení § 3 a § 4 pozbývají platnosti dnem 18. června 1949. To však neplatí pro účastníky národního boje za osvobození, kteří dokončili studia; ti mohou uplatnit práva podle uvedených paragrafů do šesti měsíců po skončení studia nebo prezenční služby vojenské i po uvedeném datu.“).

Aktuální je ovšem skutečnost, že po změně politických a společenských poměrů v listopadu 1989 byly v rámci napravení některých křivd způsobených nacistickým a později komunistickým režimem v minulosti schvalovány tzv. „odškodňovací zákony“ zakládající přiměřenou hmotnou náhradu za utrpěné škody. Tímto odškodněním měly být oceněny zásluhy oprávněných osob, včetně účastníků národního odboje za osvobození v letech 1939 až 1945, u nichž jsou podmínky vzniku nároků podle těchto zákonů zpravidla vázány na poválečný zákon č. 255/1946 Sb., konkrétně pak vydání osvědčení podle tohoto zákona. Jedná se např. o žalobkyni zmínovaný zákon č. 357/2005 Sb., jenž stanoví, že občané, kteří splňují podmínky uvedené v § 1 odst. 1 nebo 2 zákona č. 255/1946 Sb. a bylo jim o tom vydáno podle § 8 tohoto zákona osvědčení, mají nárok na příspěvek k důchodu, nebo zákon č. 261/2001 Sb., jenž stanoví přiznání jednorázové peněžní částky

občanům, kteří splňují podmínky uvedené v § 1 odst. 1 bodě 1 písm. c) až f), bodě 2 a odst. 2 zákona č. 255/1946 Sb. a bylo jim o tom vydáno podle § 8 citovaného zákona osvědčení; případně těm občanům, kteří mají doklad nabrazující toto osvědčení.

Z výše uvedeného je tedy patrné, že i v současné době existuje vazba mezi osvědčením vydaným podle zákona č. 255/1946 Sb. a určitým právem, resp. nárokem, jehož uplatnění je bezprostředně vázáno na existenci tohoto osvědčení, přičemž ani do budoucna nelze s jistotou vyloučit existenci dalšího práva či nároku přiznaného osobám s osvědčením o účasti na národním boji za osvobození. Nelze tedy říci, že by rozhodnutí o nevydání daného osvědčení představovalo takový správní akt, který by neměl žádné dopady do právní sféry jeho adresáta. Touto optikou je dle názoru Nejvyššího správního soudu nutno posuzovat i konkrétní námitky stěžovatele, které apelují na aplikaci kompetenčních vyluk ve smyslu § 70 písm. a) a b) s. ř. s.

Nejvyšší správní soud předesílá, že v právním státě je přístup k soudu pravidlem a jeho odepření výjimkou (čl. 36 odst. 2 Listiny). Právo na přístup k soudu je jednou ze základních součástí práva na spravedlivý proces a soudní přezkum každého rozhodnutí správního orgánu (ledaže by bylo zákonem výslovně vyloučeno) je jedním z veřejných subjektivních práv explicitně zaručených Listinou základních práv a svobod. Dopadá na něj i příkaz obsažený v čl. 4 odst. 4 Listiny, aby při používání ustanovení o mezích základních práv a svobod bylo šetřeno jejich podstaty a smyslu a aby taková omezení nebyla zneužívána k jiným účelům, než pro které byla stanovena. Mezemi práva na přístup k soudu jsou mj. kompetenční vyluky, proto je nutno při aplikaci některé z nich vždy respektovat její smysl ve vztahu ke konkrétnímu případu. Nepřípustný je zejména formalistický výklad, dovolávající se textu zákona proti jeho skutečnému smyslu. Z ústavních interpretačních pravidel zároveň plyne, že v pochybnostech o tom, zda žalobci svědčí právo na přístup k soudu či nikoliv, je nezbytné přiklonit se k výkladu svědčícímu ve prospěch výkonu tohoto práva (srov. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 3. 2005, č. j. 6 A 25/2002 - 42, publikované pod č. 906/2006 Sb. NSS, www.nssoud.cz). Kompetenční vyluky § 70 s. ř. s. proto musí být definovány a vykládány úzce a především předvídatelně.

Písmeno a) § 70 s. ř. s. vylučuje z přezkumu ve správním soudnictví úkony správního orgánu, které nejsou rozhodnutími. Ve spojení s § 65 odst. 1 s. ř. s., § 2 a § 4 písm. a) s. ř. s. je účelem tohoto ustanovení nepřipustit samostatný soudní přezkum u těch úkonů správních orgánů, které ve své podstatě nezasahují do práv a povinností dotčených subjektů (viz dále).

Rozhodnutí podle § 65 odst. 1 s. ř. s. je nutno chápat v materiálním slova smyslu. Stejný pohled zastává i odborná literatura, dle které je pojem „rozhodnutí“ označením technickým a je nutno k němu vždy přistupovat z hlediska jeho obsahu a nikoliv formy: „Nevadí, že správní orgán popřípadě vyřídil věc toliko neformálním přípisem (či formálně nedokonalým rozhodnutím bez odůvodnění či poučení o opravném prostředku) v domněni, že není jeho povinností vydat rozhodnutí v určité procesní formě. Stejně tak může být akt podroben soudnímu přezkumu, i když jeho tvorba případně vůbec neproběhla předpokládanou zákonnou procedurou. ... Není tedy podstatné, jak je příslušné rozhodnutí označeno (rozhodnutí, usnesení, rozsudek, jmenování, výměr, příkaz atd.), nýbrž skutečnost, že orgán veřejné moci tímto svým aktem autoritativně a pravomocně zasáhl do právní sféry navrhovatele, tj. tímto rozhodnutí došlo ke vzniku, změně nebo zániku oprávnění a povinností fyzické nebo právnické osoby“ (Bureš/Drápal/Mazanec, Občanský soudní řád, komentář, 5. vydání, C. H. Beck, Praha 2001, str. 1041 - 1042). Shodně judikoval k této otázce opakovaně i Nejvyšší správní soud, například v rozsudku ze dne 24. 5. 2006, č. j. 1 Afs 147/2005 - 107, publikovaném pod č. 923/2006 Sb. NSS, www.nssoud.cz; dále v rozsudku ze dne 20. 7. 2005, č. j. 8 As 10/2005 - 38, publikovaném pod č. 1046/2007 Sb. NSS, www.nssoud.cz. Stejný náhled na vymezení pojmu rozhodnutí lze nalézt i v judikatuře Ústavního soudu, viz např. náleží Ústavního soudu ze dne 1. 11. 2001, sp. zn. III. ÚS 446/2000, dostupný z <http://nalus.usoud.cz>.

To znamená, že pro vymezení správního rozhodnutí není klíčová forma, nýbrž obsah a v tomto směru je určující (i) definice věci (předmětu řízení), kterým je rozhodování v určité oblasti veřejné správy, a dále pak v rámci takto vymezeného předmětu (ii) vymezení subjektivních práv, která jsou rozhodnutím dotčena

(k tomu nejnověji viz usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 10. 2008, č. j. 8 As 47/2005 - 86, publikované pod č. 1764/2009 Sb. NSS, www.nssoud.cz).

V projednávané věci se jedná o rozhodnutí o nerydání osvědčení podle zákona č. 255/1946 Sb., kterým správní orgán k žádosti adresáta autoritativně stanoví, zda může uplatnit práva či nároky vázané na samotnou existenci daného osvědčení, jež prokazuje účast na národním boji za osvobození. Toto rozhodnutí je vydáváno v samostatném správním řízení, které má samostatný předmět řízení, jímž je primárně určení toho, koho lze považovat za účastníka národního boje za osvobození. Teprve v závislosti na tomto určení je potom oprávněným osobám disponujícím příslušným osvědčením přiznáno oprávnění uplatnit práva podle zákona č. 255/1946 Sb., resp. zákonů dalších, např. zákona č. 261/2001 Sb. nebo zákona č. 357/2005 Sb., jež z vydaného osvědčení vycházejí a respektují je (viz výše).

Osvědčení vydané podle § 8 odst. 2 zákona č. 255/1946 Sb. tak svému adresátovi přiznává specifické právní postavení či status, který je rozhodný pro další uplatnění jeho zákonných práv v budoucnu. Ostatně již dřívější správní judikatura vycházela z toho, že pokud zákon č. 255/1946 Sb. v § 8 odst. 2 stanoví povinnost příslušného správního orgánu osvědčení vydat, jsou-li splněny zákonem stanovené předpoklady, je tím založeno i subjektivní právo žadatele, aby mu - rovněž při splnění zákonem stanovených předpokladů - osvědčení vydáno bylo (shodně viz např. rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 27. 9. 2001, č. j. 7 A 159/99 - 36, uveřejněný pod č. 903/2001 v časopise Soudní judikatura ve věcech správních).

Nastíněný přístup pak dále rozvinula judikatura Nejvyššího správního soudu, dle které je nelogické činit ze schopnosti prokázat zásah do přesně specifikovaných veřejných subjektivních práv podmínku řízení; to je otázkou posouzení důvodnosti žaloby. Z těchto důvodů rozšířený senát již dříve přistoupil k přehodnocení výkladu podmínky aktivní žalobní legitimace § 65 odst. 1 s. ř. s. Ve svém usnesení ze dne 23. 3. 2005, č. j. 6 A 25/2002 - 42, publikovaném pod č. 906/2006 Sb. NSS, www.nssoud.cz, konstatoval: „Z předestřených úvah tedy vcelku jednoznačně vyplývá neudržitelnost takové interpretace § 65 odst. 1 s. ř. s., která omezuje přístup k soudu tím, že striktně vyžaduje v každém jednotlivém případě hledání porušeného subjektivního hmotného práva, jakož i úkonu, který subjektivní hmotné právo založil, změnil, zrušil či závazně určil. Vyskytují se totiž poměrně zhusta situace, kdy se správní úkon dotýká právní sféry žalobce, a přesto žádné právo striktně vzato nezaložil, nezměnil nebo závazně neurčil. Stejně tak nelze vždy žalobní legitimaci podmiňovat zkrácením na hmotných subjektivních právech: jednak se určitá rozhodnutí hmotněprávní sféry žalobce vůbec nedotýkají (a přesto jsou podrobena přezkumu), jednak je takový požadavek zpochybnitelný už z toho důvodu, že předmětem soudního řízení není hmotné právo žalobce, ale jím uplatněný procesní nárok. Ze všech těchto příčin nelze § 65 odst. 1 s. ř. s. vykládat doslovným jazykovým výkladem, ale podle jeho smyslu a účelu. Žalobní legitimace podle tohoto ustanovení musí být dána pro všechny případy, kdy je dotčena právní sféra žalobce, tj. kdy se jednostranný úkon správního orgánu, vztahující se ke konkrétní věci a konkrétním adresátům, závazně a autoritativně dotýká jejich právní sféry. Nejde tedy o to, zda úkon správního orgánu založil, změnil, zrušil či závazně určil práva a povinnosti žalobce, nýbrž o to, zda se - podle tvrzení žalobce v žalobě - negativně projevil v jeho právní sféře.“

Z těchto důvodů Nejvyšší správní soud dovodil, že žalobní legitimace ve správním soudnictví by napříště neměla být svázána s existencí ex ante přesně specifikovaných veřejných subjektivních hmotných práv žalobce, ale s tvrzeným zásahem do právní sféry žalobce. Tak tomu bude vždy v situaci, kdy se jednostranný úkon orgánu moci výkonné, vztahující se ke konkrétní věci a konkrétním adresátům, závazně a autoritativně dotýká právní sféry žalobce. Nejde tedy o to, zda úkon správního orgánu založil, změnil či zrušil práva a povinnosti žalobce, nýbrž o to, zda se - podle tvrzení žalobce v žalobě - negativně projevil v jeho právní sféře (k tomu např. též rozsudek ze dne 21. 5. 2008, č. j. 4 As 9/2007 - 197, nebo již shora uvedené usnesení rozšířeného senátu ze dne 21. 10. 2008, č. j. 8 As 47/2005 - 86, www.nssoud.cz).

Z výše uvedených skutečností vyplývá, že nevydání osvědčení o účasti na národním boji za osvobození podle zákona č. 255/1946 Sb. je způsobilé citelně zasáhnout do právní sféry jednotlivce, proto nemůže být vyloučeno z přezkumu ve správním soudnictví na základě § 70 písm. a) s. ř. s.

Stejně tak není vyloučen ani přezkum na základě § 70 písm. b) s. ř. s., neboť charakteristickým rysem rozhodnutí předběžné povahy je jeho dočasnost (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 4. 2005, č. j. 5 Afs 162/2004 - 61, č. 613/2005 Sb. NSS; rozsudek ze dne 30. 9. 2004, č. j. 5 As 29/2003 - 68, č. 790/2006 Sb. NSS; usnesení ze dne 5. 10. 2004, č. j. 6 A 119/2001 - 74, č. 434/2005 Sb. NSS). To jednak znamená, že samotné věcné posouzení je vyhrazeno konečnému rozhodnutí, a dále pak tu skutečnost, že dočasné rozhodnutí tradičně pozbývá svých účinků s nabytím právní moci konečného rozhodnutí ve věci samé. Tak tomu ovšem v případě rozhodnutí o nevydání osvědčení dle zákona č. 255/1946 Sb. není, neboť jak již bylo naznačeno výše, jedná se s ohledem na posuzovaný předmět řízení o rozhodnutí konečné, které autoritativně určuje právní pozici dotčené osoby.

Otázka splnění zákonných předpokladů pro vydání osvědčení o účasti na národním boji za osvobození podle zákona č. 255/1946 Sb. proto podléhá kognici správního soudu přímo. Neúspěšného žadatele nelze nutit k tomu, aby využil některého ze svých peněžních nároků zakotvených např. v zákoně č. 261/2001 Sb. či zákoně č. 357/2005 Sb., a teprve po vydání negativního rozhodnutí uplatnil v rámci přezkumu proti tomuto rozhodnutí rovněž námitky proti nevydání daného osvědčení. Skutečnost, zda se rozhodne některý ze svých peněžních nároků využít, je pouze jeho volbou a představuje jeho autonomní vůli. Nebledě na to, že přezkum v rámci správního soudnictví má být vykonáván v prvé řadě vůči tomu správnímu orgánu, který je za vydání nebo nevydání osvědčení podle zákona č. 255/1946 Sb. odpovědným.

K odkazům stěžovatele na výše uvedenou soudní judikaturu, která měla k dané problematice vyslovit odlišné závěry, konstatuje Nejvyšší správní soud následující:

Usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 29. 3. 2006, č. j. 15 Ca 12/2005 - 30, se týkalo otázky soudního přezkumu ve vztahu k rozhodnutí o zrušení, resp. nezrušení místa trvalého pobytu a vycházelo z názoru, že z přihlášení občana k trvalému pobytu nevyplývají žádná práva k objektu, a tedy v případě zrušení údaje nemohou ani zaniknout. Usnesením rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 2. 2007, č. j. 2 As 64/2005 - 108, publikovaným pod č. 1259/2007 Sb. NSS, www.nssoud.cz, však byl tento právní názor překonán, neboť bylo konstatováno, že právo na zvolení místa trvalého pobytu podle § 10 zákona o evidenci obyvatel je veřejným subjektivním právem, proti jehož porušení rozhodnutím správního orgánu se může občan dovolat ochrany postupem podle § 65 a násl. s. ř. s. před správním soudem. Ve vztahu k usnesení Městského soudu v Praze ze dne 15. 2. 2008, č. j. 10 Ca 245/2006 - 33, je pak třeba poznamenat, že se netýkalo vydání osvědčení podle zákona č. 255/1946 Sb., ale vydání potvrzení o účasti na povstání v květnu 1945 podle § 7 odst. 1 písm. a) a b) zákona č. 357/2005 Sb. Je nutno zdůraznit, že proti tomuto rozsudku byla podána kasační stížnost, vedená u zdejšího soudu pod sp. zn. 4 Ads 71/2008, o které dosud nebylo rozhodnuto. Jakkoli se tedy i v českém právním prostředí začíná uznávat specifická normativní síla judikatury, včetně zásady stare decisis, tj. setrvat u rozhodnutého, tak typické pro právní uvažování ve světě common law, v daném případě Nejvyššímu správnímu soudu nezbyvá než konstatovat normativní irelevanci stěžovatelem použité judikatury pro souzenou věc.

Na základě těchto úvah Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 9. 4. 2009, č. j. 9 As 8/2009 - 75, učinil závěr, podle něhož „rozhodnutí o nevydání osvědčení o účasti na národním boji za osvobození podle § 8 zákona č. 255/1946 Sb., o příslušnících československé armády v zahraničí a o některých jiných účastnících národního boje za osvobození, je správním rozhodnutím ve smyslu § 65 odst. 1 s. ř. s. a podléhá samostatnému přezkumu ve správním soudnictví.“

Také s tímto judikátem se lze v nyní projednávané věci plně ztotožnit a postačuje na něho odkázat, neboť se v něm Nejvyšší správní soud zabýval všemi aspekty vztahujícími se k povaze

rozhodnutí o nevydání osvědčení o účasti na národním boji za osvobození, a to včetně těch, které zmínil stěžovatel v kasační stížnosti. Lze tedy uzavřít, že rozhodnutí ministra obrany ze dne 23. 10. 2006, č. j. 370654/2006 - R - 7542, podléhalo soudnímu přezkumu a žalobu proti němu tak nebylo možné odmítnout.

Jelikož stěžovatel v kasační stížnosti nebrojil proti závěru soudu prvního stupně o splnění zákonných podmínek pro vydání osvědčení o účasti na národním boji za osvobození žalobci, nemohl se Nejvyšší správní soud s ohledem na shora uvedenou dispoziční zásadu touto otázkou zabývat, ačkoliv právě ta byla předmětem sporu ve správním řízení a v řízení o žalobě.

S ohledem na všechny shora uvedené skutečnosti dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji podle § 110 odst. 1 věty druhé s. ř. s. zamítl.

Žalobce měl v řízení před Nejvyšším správním soudem plný úspěch, a proto soud podle § 120 a § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. uložil stěžovateli povinnost zaplatit mu do patnácti dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám jeho právního zástupce náhradu nákladů o kasační stížnosti ve výši 4800 Kč, která se skládá z částky 4200 Kč za dva úkony právní služby po 2100 Kč (převzetí a příprava zastoupení a vyjádření ke kasační stížnosti podle § 7, § 9 odst. 3 písm. f/ a § 11 odst. 1 písm. a/ a d/ vyhlášky č. 177/1996 Sb., ve znění vyhlášky č. 276/2006 Sb.), a z částky 600 Kč za s tím související dva režijní paušály po 300 Kč (§ 13 odst. 1 a 3 vyhlášky č. 177/1996 Sb., ve znění vyhlášky č. 276/2006 Sb.).

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 25. června 2009

JUDr. Bohuslav Hnízdl
předseda senátu